

Čeští vězni v Sachsenhausenu

Pamětní deska

Úvod

- Prvními českými vězni byli vysokoškolští studenti
- Asi na 1140 studentů z uzavřených VŠ z Protektorátu
- Pracovali převážně v cihelně a na vykládání a nakládání lodí
- Byli ponecháni pohromadě
- Mezi prvními vězni byli např. **Ivan Sekanina** (právník) a **Pavel Prokop**(nakladatel)
- Spousta vězňů nepřišlo přímo z Protektorátu, ale byli sem přeloženi z jiných KT

Fotogalerie vězňů

HEINZ WOLLMANN
DEUTSCHER JUDE
GERMAN JEW

JAKOV TSUR
TSCHECHISCHER JUDE
CZECH JEW

WALTER WINTER
DEUTSCHER SINTO
GERMAN SINTO

EDMUND BRAMINSKI
POLNISCHER STUDENT
POLISH STUDENT

AB NICOLAAS
NIEDERLÄNDISCHER
WIDERSTANDSKÄMPFER
DUTCH RESISTANCE

EVZEN SEYCEK
TSCHECHISCHER STUDENT
CZECH STUDENT

PER SVOR
NORWEGISCHER
WIDERSTANDSKÄMPFER
NORWEGIAN RESISTANCE

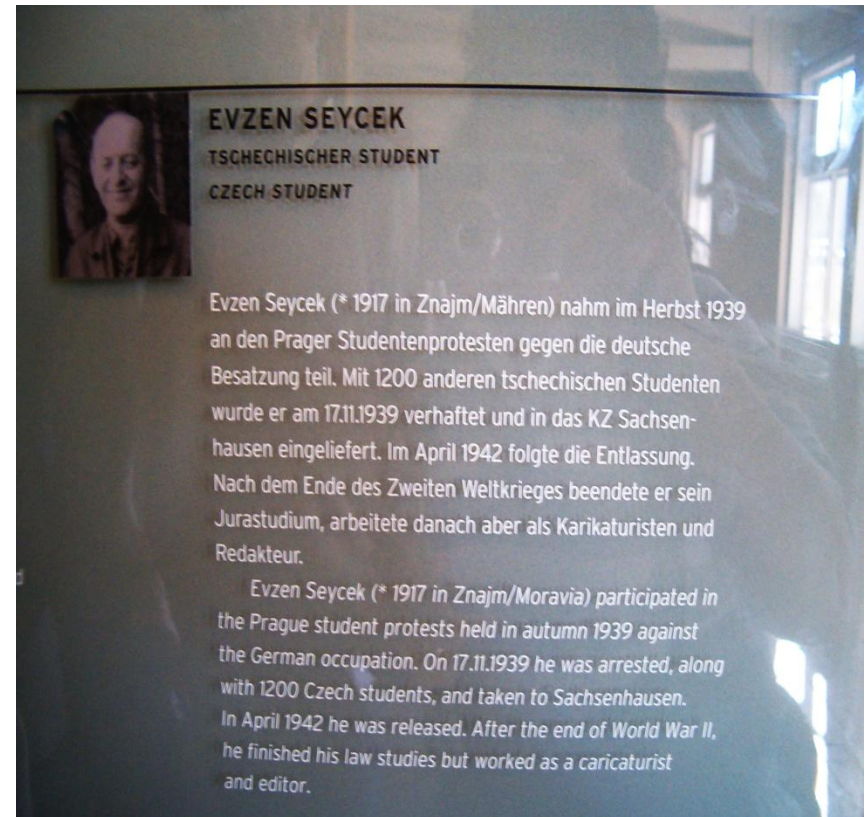
SERGEJ OWRASCHKO
UKRAINISCHER
ZWANGSARBEITER
UKRAINIAN FORCED
LABORER

JANINA KRAWCZYK
POLNISCHE ZWANGSARBEITERIN
POLISH FORCED LABORER

Evžen Seyček

- Jeden z významných vězňů
- Narozen 1917 ve Znojmě
- Zatčen 17.11.1939 jako VŠ student za účast na protestní akci 28.10.1939 a 15.11.1939
- Propuštěn v dubnu 1942
- Po válce vystudoval práva a pracoval jako karikaturista a redaktor

Evžen Seyček 2

- Byl členem hudební skupiny Sing sing boys, kterou si studenti založili a pomáhali tak při přežívání útrap věznění
- Uspořádali spoustu úspěšných vystoupení táboře

Josef Čapek

Häftlings-Transporte nach Bergen-Belsen zur Vorbereitung der Lagerräumung

Josef Čapek

»Es kam 1945, Anfang Februar, ein genaues Datum weiß ich nicht, und es hieß, dass das Lager aufgelöst werden soll. Wer möchte, kann sich in den ersten Transport melden, der nach Westen geht. Josef wollte sich melden. Wir hatten ihn gewarnt, wir sagten ihm, er soll es nicht tun. [...] Aber Josef hatte Sehnsucht nach zu Hause und wollte mit sich nicht reden lassen. [...] Ob er an Flecktyphus starb oder anders, wer kann es sagen?« (Jan Sotona)

Josef Čapek – překlad výpovědi Jana Sotony

Přišlo to v roce 1945, na začátku února, přesné datum nevím, vědělo se, že má být tábor uzavřen. Kdo by chtěl, může se přihlásit do prvního transportu, který jede na západ. My jsme ho varovali, říkali mu, že to nemá dělat. Ale Josef měl touhu po domově a nenechal si poradit. Zda zemřel na tyfus nebo něco jiného, kdo to může říct?

Josef Čapek 2

- Významný český malíř a spisovatel, bratr Karla Čapka
- Přichází do Sachsenhausenu z Buchenwaldu
- Samospráva jej na přímluvu českých vězňů umístí do dílny tzv. Kunstmalerei (součást podniku Deutsche Ausrüstungswerke)
- Pracuje také v truhlářské dílně a jako nemocniční písař
- Maluje – dochovalo se díky odvaze některých spoluvězňů několik kreseb tužkou i olejových maleb (patří nejspíše do sbírky „Začátek a konec“) a začíná psát i básně, například s názvem „Za bratrem“

Josef Čapek 3

- Ze Sachsenhausenu odchází transportem 25.2.1945 do Bergen Belsenu
- Datum umrtí není přesně datováno, předpokládá se, že mezi 4. až 25. 4.1945 na tyfovou epidemii

Další známí vězni

DOBEŠ Josef

- Narozen 1898 v Polance nad Odrou, pracoval jako učitel v Ostravě a proslavil se jako malíř

ZÁPOTOCKÝ Antonín

- Budoucí prezident, vězněn v letech 1939-45, vyráběl dřevěnou obuv a dárky ze dřeva

»In the Art Painting Workshop of Sachsenhausen Concentration Camp
© 1943. Interfoto Pressebild-Agentur - Munich

On 1st September 1939, Dobeš was arrested by the Germans for being a supporter of Masaryk, a democrat and a member of the Sokol organisation. He was deported to Sachsenhausen Concentration Camp on 10th January 1940. After a year there, he was assigned to the »Art Painting Workshop«, where he was required to produce oil paintings for the SS that conformed to the Nazi taste for art. There, he met the famous Czech painter and author Josef Čapek, whom he frequently painted. This SS propaganda photograph »In the Art Painting Workshop Shows Dobeš (on the left) at work, together with another, unidentified, inmate.

Kassiber mit Zeichnungen: »Block 26 des KZ Sachsenhausen
eingeführt von Josef Dobeš, 1943.
Gezeichnete Tereza (Tschernhau)

Auf dieser Zeichnung hielt Dobeš die Baracke fest, in der er untergebracht war. »Block 26, 200-300 Männer gibt der Schriftzug unten rechts an. Dobeš nutzte diese Zeichnung als Kassiber an seine Frau, den er zusammen mit zwei weiteren Zeichnungen – eine davon zeigte Josef Čapek – aus dem Lager schmuggeln ließ.

Secret message with drawings: »Block 26 of Sachsenhausen Concentration Camp
Drawn by Josef Dobeš, 1943.
Tereza Memorial (Czech Republic)

In this drawing, Dobeš depicted the barracks in which he was accommodated. The writing in the bottom right-hand corner reads »Block 26, 200-300 men«. Dobeš used this drawing as a secret message to his wife, having it smuggled out of the camp together with two further drawings, one of them showing Josef Čapek.

Josef Dobeš mit seiner Frau Marie in seinem Atelier
1939, Goldenblätter und Museum Sachsenhausen

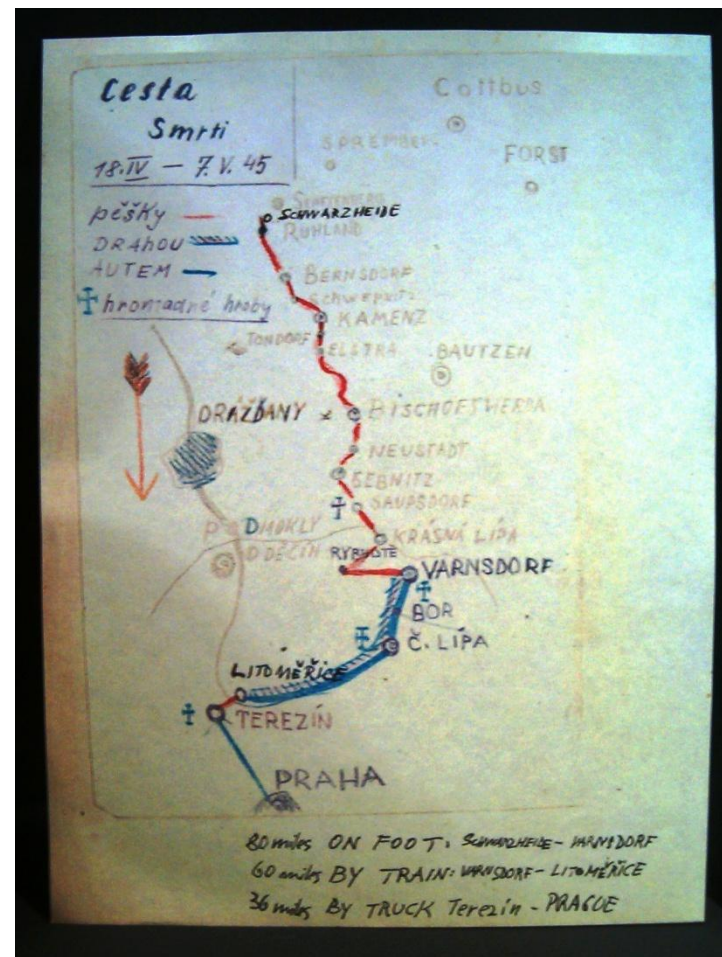
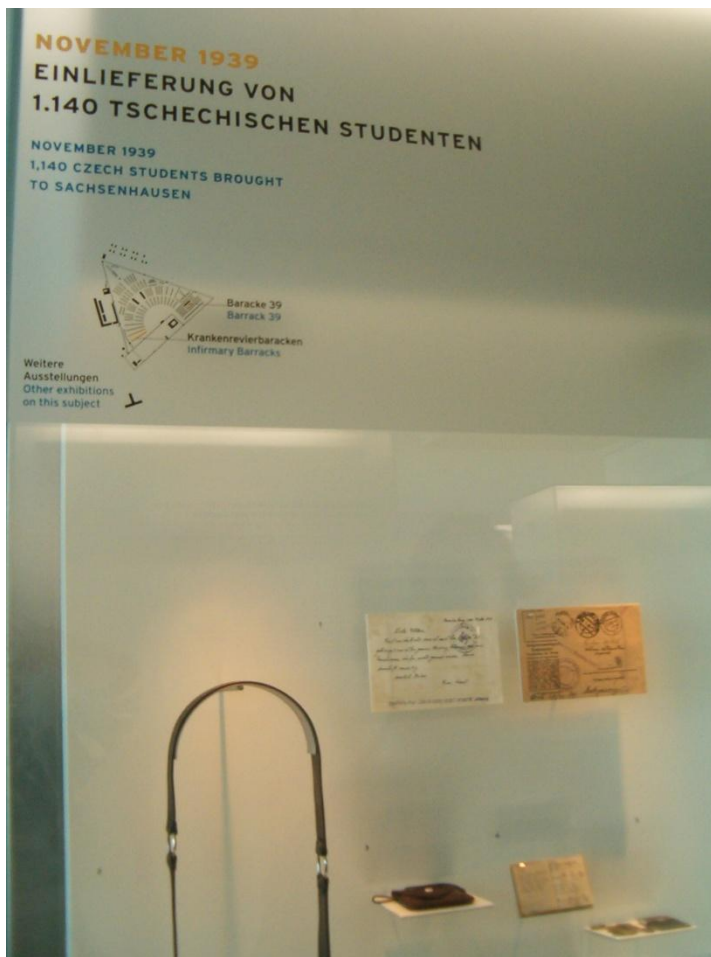
Am 21.5.1945 verließ Dobeš mit dem »Todesmarsch« das Lager und wurde Anfang Mai von alliierten Truppen bei Schwerin befreit. Nach der Rückkehr in die Heimat setzte sich Dobeš in verschiedenen Gemälden mit seinen KZ-Erfahrungen auseinander. Dabei entstanden das Bild »Todesmarsch« und das großformatige Werk »Die befreiten politischen Häftlinge treffen sich mit der Roten Armee in Cassino«, das Dobeš für den damaligen Staatspräsidenten Antonín Zápotocký (1884-1957) schuf. 1974 starb Dobeš in Ostrava.

Josef Dobeš with his wife Marie in his studio
1939, Sachsenhausen Memorial and Museum

On 21st May 1945, Dobeš was sent on the »death march« out of the camp. He was liberated by Allied soldiers near Schwerin in early May. After returning

Začátek a konec

V prezentaci bylo použito vlastních
fotografií autorky Ladislavy Horákové